

№23 №24 Костюм та перукарське мистецтво доби класицизму

№25 №26 Тенденції неокласицизму в моді ХІХ ст.

Класицизм, Георгіанський і Вікторіанський

Період: кінець 18 - початок 19 століття

Характерні риси:

- сюжети давньогрецької та римської міфології
- зображення типових революційних мотивів у вигляді гільйотин і портретів революційних героїв
- повторення елементів архітектурного декору: колони, вази, урни, стрічкові банти
- симетрія, овали, багатокутники у вигляді витягнутих 8-сторонніх картушів, щитів і ромбоїдів.
- техніки: мозаїка, інкрустація з волосся, паперу, пап'є-маше, слонової кістки (з мініатюрними картинками), verre églomisé і синього скла.

Французька революція вплинула на суспільство та його настрої. Люди надихаються ідеями античності, і це відбивається на моді.

Багат шарове вбрання та напудрені перуки замінили легкий одяг. Жіночі сукні шили з тонких світлих тканин і нагадували давньогрецькі хітони. Волосся укладали на потилиці.

Що ж сталося з розкішними прикрасами Бароко і Рококо? Вони перероблювалися, перетоплювалися та продавалися. Це були складні часи політичних змін і революцій, що вимагають ресурсів. Надмірність засуджувалася.

Спочатку прикраси зводилися до мінімуму або не носилися зовсім. Нові продукти з'являються у гардеробі поступово. Ювеліри теж тяжіли до античного стилю, але у середині 18 століття ще погано розуміли, як його показати у прикрасах. Тому основні мотиви бралися з архітектури.

З початком правління Наполеона прикраси носять більше і частіше. І все ж «благородна простота» залишалася у моді.

Нікола Пуссен (1594-1665)

Основоположником класицизму в живописі Франції називають Нікола Пуссена. У своїх картинах він прагнув до врівноваженості композиції, вивіряючи розміщення персонажів на полотні, як геометр розраховує своє креслення. Але його твори не перетворилися в розсудливі схеми завдяки радісним, світлим фарбам, чіткості та вишуканості малюнка, багатству зображуваних почуттів.

У живописі Н. Пуссена переважала антична тематика. Він уявляв Давню Грецію як ідеально-прекрасний світ, населений мудрими і досконалими людьми. Однією з тем живопису митця була міфологія («Нарцис і Ехо», «Царство Флорид», «Арнадські пастухи» тощо).

Автопортрет (1649)

Характерні риси живопису класицизму: цілісні композиції, яким підпорядковані виразні засоби та система кольорів, величні та ліричні пейзажі. Теми картин: античні герої, історичні персонажі, міфологічні сюжети. Жанри живопису: історичний живопис, портрет, пейзаж. Художники: Н. Пуссен, К. Лоррен, А. Менгс, Ж. Л. Давід, Ш. Лебрен, М. Кауфман та інші. Класицизм (лат. Classicus - зразковий) - художній стиль і естетичний напрям в європейському мистецтві ХVІІ-ХІХ століть.

Нікола Пуссен (1594-1665) Автопортрет (1649). Основоположником класицизму в живописі Франції називають Нікола Пуссена. У своїх картинах він прагнув до врівноваженості композиції, вивіряючи розміщення персонажів на полотні, як геометр розраховує своє креслення. Але його твори не перетворилися в розсудливі схеми завдяки радісним, світлим фарбам, чіткості та вишуканості малюнка, багатству зображуваних почуттів. У живописі Н. Пуссена переважала антична тематика. Він уявляв Давню Грецію як

ідеально-прекрасний світ, населений мудрими і досконалими людьми. Однією з тем живопису митця була міфологія («Нарцис і Ехо», «Царство Флори», «Аркадські пастухи» тощо).

Ангеліка Кауфман (1741-1807)

Однією з перших відомих жінок-художниць була представниця німецького класицизму Ангеліка Кауфман (Ангеліка Марія Ганна Катарина Кауфман). У творах художниці багато емоцій, штучності у поведінці; прагнення до античної простоти і гармонії поєднувалося зі своєрідним колоритом і різноманітними кольоровими ефектами. Кауфман працювала з гравюрами, в галузі розробки меблів та інтер'єрів, створювала складні графічні візерунки для розпису посуду. Вона створила також серію портретів сучасників.

автопортрет, 1781 р.

Ангеліка Кауфман (1741-1807) Однією з перших відомих жінок-художниць була представниця німецького класицизму Ангеліка Кауфман (Ангеліка Марія Ганна Катарина Кауфман). У творах художниці багато емоцій, штучності у поведінці; прагнення до античної простоти і гармонії поєднувалося зі своєрідним колоритом і різноманітними кольоровими ефектами. Кауфман працювала з гравюрами, в галузі розробки меблів та інтер'єрів, створювала складні графічні візерунки для розпису

посуду.

мода класицизму

Одяг в епоху класицизму зазнав істотних змін, найбільше це стосувалося жителів Франції та Англії. Жорсткі каркаси для спідниць суконь виходять з ужитку, спідниця тепер драпірується не по боках, а ззаду, таку спідницю називають турнюр. Одяг того періоду можна побачити на картинах англійських художників Гейнсборо, Рейнольдсі. Причому для суконь найчастіше використовуються легкі тканини світлих тонів. Плаття також починають підперізуватися поясом трохи вище талії, завищена талія буде вельми характерна для наступного за класицизмом стилю - ампір.

Поступово класицизм у жіночому одязі витісняє античність, роблячи наряди більш пристосованими до європейського клімату. У моду входять кашмірові шалі та картаті тканини. Для їзди верхи дами одягають плаття-амазонки зі спідниці та жакета, що нагадує чоловічий фрак.

Англійський чоловічий сукняний фрак витісняє шовковий французький каптан.

Фрак має стоячий виложистий комір і відігнуті від талії поли. Модним також стає редингот — щось середнє між пальтом і сюртуком — з прямими полами і

шалевим коміром. Жабо і манжети на сорочках вужчають, кюлоти також залишаються вузькими, а панчохи білими. Взуттям слугують черевики з великою пряжкою. Парики поступово відходять, натомість волосся зачісують назад і зав'язують чорною стрічкою. Саме у добу класицизму в чоловічу моду входять краватки й хусточки.

Європейський костюм 19 століття

Серед головних уборів перевага віддавалася діадемам, обручам і пишним пов'язкам із пір'ям. Зачіски спочатку ще залишалися високими і напудреними, але потім волосся перестають пудрити і починають завивати в локони. Також в моду входять капелюхи - величезні, з оксамиту і шовку, а також широкополі «англійські» капелюхи.

Костюм модерну

Культура кінця XIX ст. заперечила позитивістські, матеріалістичні підходи до природи і людини, соціальну тенденційність, її цінності стали антиутилітарними, аполітичними. *Формувався естетизм, підвищений інтерес до прекрасного як значущої цінності – ідея того, що краса врятує світ.* Тенденція до ірраціоналізації світосприйняття витіснила на периферію мистецтва

костюма чоловічий одяг. Як уособлення раціоналістичного аспекту буття він демонстрував стабілізацію форм і стандартизацію деталей, яка утримується також на початку наступного століття. Усталеність конструкції та кольору чоловічого костюма маркувала надійну консервативність суспільства зі стабільною системою цінностей.

Основним типом буденного чоловічого одягу стала піджачна трійка.

Подовжені двобортні та однобортні піджаки до неї шили з чорного, синього, темно-сірого крепу, бостону, шевйоту. Лацкани

піджаків були досить широкими. Рукави робили такої довжини, щоби крохмальні манжети сорочки виглядали на кілька сантиметрів. Жилети до піджачної трійки могли бути також як однобортні, так і двобортні. Форма і колір жилета мали особливе значення при однобортному піджаку, оскільки його дозволялося носити зовсім не застібаючи. **Брюки шили неширокими та без заправованої стрілки.**

Залишався популярним також сюртук, який тепер шили тільки чорного кольору, двобортним та відрізним по талії. Брюки до сюртучного костюма шилися без манжет зі «скісним слідком» (спереду коротші ніж ззаду). Сюртуки носили з краватками пластрон, що мали спереду короткі широкі кінці, зшиті або сколоті булавкою хрест-навхрест. Прийнятними були також краватки регата з пришитими один до одного довгими кінцями та застібкою ззаду. З сюртуком носили **чорні черевики**

на шнурівці або штиблети, на голову одягали циліндри, котелки – фетрові шляпи з круглим наголовком та короткими жорсткими вінцями, а також солом'яні канотье з короткою циліндричною тулією та прямими крисами.

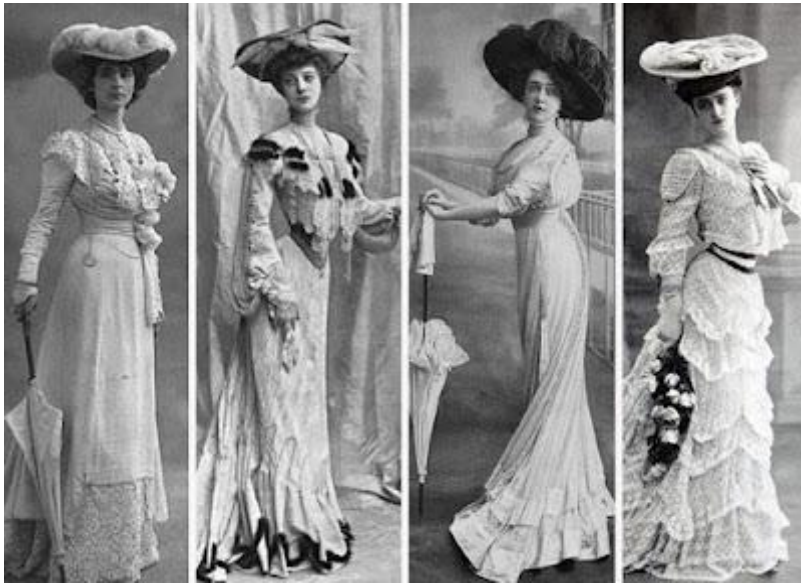
Основним парадним одягом був фрачний костюм. (1901)

Із фраком дозволялося носити ордени. Фраки шили тільки чорного кольору з крепу або кастору з шовковими лацканами та фалдами довжиною до коліна. Фрачний жилет шився з білого шовкового піке в тонкий малюнок. **Фрачні брюки спереду були коротшими, ніж ззаду. Вони декорувалися по боковому шву одинарним або подвійним лампасом із шовкової репсової тасьми.** Під фрак надівали крохмальну сорочку з тонкого полотна. При фракку носили краватку-метелик. Фрачний костюм доповнювали циліндром, білими лайковими рукавичками, відкритими чорними лаковими туфлями з репсовим бантом. **Верхнім одягом** слугувала фрачна пелерина або **пальто** з матеріалу фрака з шовковими відкотами, до яких обов'язково носили кашне з білого шовку з довгими звисаючими кінцями з бахромою.

Урочистим одягом вважали також візитку.

Її шили тільки однобортною з сильно скошеними спереду фалдами, надаючи перевагу крепу або кастору чорного, сірого або маренового кольорів. Брюки до візитки підбирали в сіро-чорну смужку, рідше з чорної тканини. Візитка також потребувала чорного або кольорового жилета, чорних лакових черевиків з сірим або кремовим замшевим верхом. Краватка до візитки дозволялася тільки самов'яз. Її виготовляли з цупкого шовку або атласу м'яких відтінків з дрібним візерунком, у смужку, горошок, клітинку. Зав'язували широким вузлом, сколюючи кінці спеціальною булавкою з дорогоцінним каменем дещо нижче вузла.

Поступово утверджувався в гардеробі чоловіків також смокінг, який спочатку одягали у салони для куріння. Смокінг шили двобортним із застібною на один або два гудзики з шалевими лацканами, обтягнутими шовком. До нього вдягали фрачний жилет, брюки, крохмальну сорочку з чорними гудзиками, краватку-метелик.

Естетизм як духовний знаменник людського буття кінця XIX ст. поставив жінку в центр тогочасних модних процесів.

З 1893р. утвердився новий S-подібний силует жіночого плаття, що підкреслював гнучкість тонкої талії шляхом формування об'ємного виступаючого вперед бюсту та пишної задньої частини. Цей силует став утіленням ідеальної хвилеподібної лінії стилю модерн. Лінію модерну

створював особливий корсет кіраса, винайдений Вортом. Поверх корсета надівали вузький ліф плаття.

Ліф, підтриманий корсетом, створював характерну лінію модерну з відставанням низу тіла від верху. Коли вузький ліф замінювали легкою блузкою з невеличким напуском спереду при акцентовано тонкій талії, це ще більше виявляло S-подібну лінію вигину тіла. Рафінованість силуету підкреслювали звивистою лінією недбало накинута на плечі довгих хутряних або страусових боа.

Витонченість форм костюма доповнювали вишуканою кольоровою гаммою зі складними пастельними відтінками бірюзового,

ультрамаринового, палевого, перлово-рожевого, болотного, сталюого, фіалкового, лимонного, бузкового. Жіночу голівку прикрашали зачіскою зі збитого волосся та шляпою з широкими крисами

Щедрість природних форм віддзеркалилась у багатстві складових гардеробу модної дами: плаття вранішні та вечірні, сукні для чаю та візитів, наряд прогулянковий та домашній — жінка вищого світу за етикетом повинна була міняти плаття 7–8 разів на день.

XIX століття неможливо укласти в жорсткі рамки - занадто стрімко змінюються образи і стилі, а також люди, які їх визначають. Пишний і гротескний рококо змінюється простим до відвертого еротизму ампіром у Франції. У першій третині століття починається

вікторіанська епоха Англії: ідеали другого стану приходять на зміну аристократичним: у моді прості сукні, невеликі елегантні капелюшки, скромні зачіски з прямим проділом. Ще один напрям, яке охопило європейську моду - романтизм - повертає нас назад до ідеалів середньовіччя: довгі сукні й шлейфи, плащі, похилі плечі, тонкі діадеми у волоссі.

післяреволюційна Франція відрізнялася від попередньої епохи не тільки політичним ладом. Відтісняючи сукні та зачіски зі складних конструкцій, набирають популярність відверті напівпрозорі наряди в стилі ампір. Основним орієнтиром у моді і в архітектурі XIX століття була античність: силует, як чоловічий так і жіночий стає подібний стрункою колоні грецького храму з невеликим прикрасою нагорі і вузькими складками з боків. Нова мода зародилася на балах і зборах колишньої аристократії, чії родичі були страчені під час революції. Дами носили червоні стрічки і бархотки як символічний слід від гільйотини і довгу білу сорочку, подібну до тієї, в якій королева Марія-Антуанетта і її фрейліни йшли на страту. Їх називали *merveilleuses* - причудливіцями. Однак незабаром такий силует став модним і серед інших дам, у тому числі городянок і дружин чиновників. Саме так одягалася кохана Наполеона - Жозефіна Богарне.

Зачіски епохи класицизму

Після поразки Наполеона зачіски стилю ампір вийшли з моди - настав час стилю бідермейер. Виник цей неповторний стиль у 20-х роках XIX століття у Відні. Це був блиск розквіту перукарського мистецтва: пишні локони обрамляють віскі, об'єм волосся на потилиці прибраний в різноманітний малюнок. Прикрашали зачіску стрічками, вуалями, квітами, перлою, носили діадеми. У період бідермейєра зачіски нагадують декоративну архітектуру. Перевага, як завжди, віддана блондинкам.

Чоловіки носили бакенбарди, локони біля основи лоба, високо оформлену челку, яка не прикриває лоб. Неповторний стиль цієї епохи відродив мистецтво виконання складних зачісок з використанням останніх для того часу перукарень: способів забарвлення волосся і знецінення із застосуванням перекису водню, щипців для гарячої завивки та ін. - всі ці пристосування (звичайно, вдосконалені) застосовуються і в даний час.

Георгіанський період

Вікторіанський період

Період: 1837-1901

Люди вперше настільки прагнули наслідувати монарху. Королівська родина втілювала ідеал любові, відповідальності і моралі. Вікторія і принц Альберт щиро кохали один одного, а для династичних шлюбів це рідкість.

<https://youtu.be/vLSj3xCJdFo>

Історія моди (Франція, переклад рос.)